

Praca zbiorowa pod redakcją
Tadeusza Strykiewicza

KURCZENIE SIĘ MIAST W EUROPIE ŚRODKOWO- -WSCHODNIEJ

Bogucki Wydawnictwo Naukowe
Poznań 2014
ISBN 978-83-7986-024-1

Przełom XX i XXI w. jest okresem fundamentalnych przemian społeczno-gospodarczych i instytucjonalnych w Europie Środkowo-Wschodniej połączonych z przemianami demograficznymi. Pociągają one za sobą zmianę wielu paradygmatów w naukach przestrzenno-ekonomicznych i praktyce planistyczno-decyzyjnej. Stwierdzenie to odnosi się m.in. do procesu kurczenia się miast (*urban shrinkage*),

tj. długookresowego spadku liczby ludności powiązanego z kryzysem lokalnej gospodarki i narastającymi problemami społecznymi. Proces ten, występujący wcześniej w niektórych miastach (najczęściej starych ośrodkach przemysłowych) Europy Zachodniej i Stanów Zjednoczonych, przybrał po 1990 r. szczególnie duże rozmiary w postkomunistycznych krajach Europy Środkowo-Wschodniej. Pojawiają się zatem nowe wyzwania, dotyczące z jednej strony potrzeby identyfikacji skali, tempa, form kurczenia się miast i ich przestrzennego zróżnicowania, z drugiej strony – rewizji dotychczasowych polityk miejskich, ukierunkowanych najczęściej na paradygmat wzrostu. Te przesłanki powodują, że kurczące się miasta stają się przedmiotem wielu dyskusji naukowych i praktycznych oraz międzynarodowych projektów badawczych.

Publikacja jest pokłosiem jednego z takich projektów o akronimie CIRES (Cities Regrowing Smaller. Fostering Knowledge on Regeneration Strategies in Shrinking Cities across Europe – Propagowanie wiedzy na temat strategii regeneracji w kurczących się miastach Europy), realizowanego w ramach Akcji COST, tj. Europejskiego Programu Współpracy w dziedzinie Badań Naukowo-Technicznych. W projekcie tym, który zakończył się w 2013 r., uczestniczyli przedstawiciele wielu dyscyplin naukowych z 26 państw, w tym redaktor naukowy i autorzy kilku rozdziałów tej książki. Celem publikacji jest upowszechnienie wyników projektu CIRES w Polsce odniesionych przede wszystkim do regionu Europy Środkowo-Wschodniej. Książka ta jest dziełem, w którego przy-

gotowaniu brało udział 30 autorów z kraju i z zagranicy. Zespół autorów wyraża przekonanie, że publikacja ta stanie się głosem w dyskusji na temat jednego z ważnych procesów określających obecną sytuację wielu miast Polski, Europy i świata.

Prezentowana publikacja (...) identyfikuje skalę i zróżnicowanie przestrzenne kurczenia się miast. Choć dominuje w niej nurt ludnościowy, a więc analiza trendów demograficznych, to wiele miejsca poświęca się licznym uwarunkowaniom i skutkom tego procesu (społecznym, ekonomicznym, przestrzennym, ekologicznym, politycznym). Książka zawiera wątki teoretyczne i poznawcze z elementami zagadnień praktycznych, istotnych dla prowadzenia polityk rozwoju w różnych skalach przestrzennych. (...) Obecność autorów zagranicznych daje szerszy ogląd przedstawionej problematyki, możliwość porównań oraz wskazywania indywidualnych cech zjawiska w zależności od kraju i regionu.

Jest to pierwsza tak obszerna i wszechstronna pozycja książkowa na temat kurczenia się miast w polskiej literaturze naukowej. (...) Stanowi – dzięki przejrzystej metodologii – wzorzec badawczy i daje możliwość prowadzenia podobnych studiów porównawczych w przyszłości.

Interesująca problematyka, dynamiczne i przestrzenne ujęcie, zastosowane metody badawcze oraz aplikacyjne wnioski – pozwalają zarekomendować niniejszą pracę polskiemu Czytelnikowi – w celu nie tylko popularyzacji wiedzy na temat dynamiki i zróżnicowania przestrzennego procesu kurczenia się miast w Europie, ale także ukazania ścieżek ich rozwoju w wybranych krajach, a w szczególności w Polsce.

(z recenzji prof. dr. hab. Tomasza Kaczmarka)